

Овсейчик С. В., асистент кафедри стилістики та мовної комунікації Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат філологічних наук

ПИТАННЯ ВЖИВАННЯ ТЕРМІНІВ «КІБЕРПРАВО» ТА «ІНТЕРНЕТ-ПРАВО» В УКРАЇНСЬКОМУ ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Інформаційні технології усе глибше і глибше проникають в усі сфери нашого життя. Взаємодію сучасного суспільства та інформаційних систем важко переоцінити. Нові технології зумовлюють якісно нові зміни у життєдіяльності людства, і це закономірно. Майже усі галузі знань сучасної науки і техніки так чи інакше залучені у ці перетворення, набувають нових форм та жанрів. Так сьогодні, зокрема, до традиційних галузей права приєднуються нові: атомне право, екологічне право, інформаційне право, медичне право, ювенальне право та ін.

Особливо часто в сучасному українському юридичному дискурсі починають фіксуватися терміни «кіберправо» та «Інтернет-право», деякі вчені навіть вживають ці поняття паралельно. Ми зробили спробу розібратися, чи можна вважати ці терміни синонімами, чи вони мають вживатися як окремі терміни, що мають різне дефінітивне наповнення.

Актуальність розвідки пояснюється потребою в чіткому розумінні та розмежуванні понять новітньої української юридичної термінології, з перспективою їх подальшого включення у відповідні фахові лексикографічні джерела.

Зазначимо, що в сучасних умовах глобалізації Інтернет-простір розширює та поглиблює предмет і завдання права, зокрема йдеться вже не лише про захист авторських прав на ІТ-розробки, зберігання даних на відповідних серверах та ін., а й про певні правовідносини громадян під час спілкування в соціальних мережах, обміну інформацією, створення бізнес-проектів в Інтернеті та ін. У всьому світі зростає зацікавлення у дослідженні різних аспектів взаємодії Інтернету і суспільства, при цьому дуже часто вживають термін не «Інтернет-право», а саме «кіберправо».

Якщо звернутися до першоджерела, то в англійській мові терміноелемент *кібер* (cyber) використовується для того, щоб підкреслити відношення того чи іншого явища до комп'ютера,

інформаційних технологій. Пор., зокрема: *кіберантрополог* – «учений, який вивчає еволюцію людини, використовуючи віртуальну реальність та комп'ютерне моделювання»; *кіберзлочин* – «злочин, здійснений за використання комп'ютерної техніки» [1, с. 103] та ін.

У свою чергу, термін *Інтернет*, що позначає «всесвітню асоціацію інформаційних комп'ютерних мереж, яка складається з різних комунікативних мереж, об'єднаних у єдину логічну архітектуру» [1, с. 92], утворює свої терміни-словосполучення, пор., наприклад: *інтернет-видання* – «газети чи журнали, які розповсюджуються через Інтернет»; *інтернет-візитка* – «невеликий сайт (до 12 сторінок) в Інтернеті, на якому подається основна інформація про фірму, людину»; *інтернет-голосування* – «голосування, яке відбувається через Інтернет» [1, с. 92] та ін.

Як бачимо, терміноелемент *кібер-*, на відміну від терміна *Інтернет*, окреслює семантику не лише безпосередньо пов'язану з Інтернет-простором, а й охоплює інженерію програмного забезпечення, аудит інформаційних систем та ін. Тому, на думку фахівців, використання терміна «Інтернет-право» обмежує науковців лише правовим регулюванням сфери інформаційного обміну через мережеві протоколи, тоді як поза увагою дослідників залишаються питання криптографії, кіберзлочинності, криптовалют, «сірого» і «чорного» програмного забезпечення, анонімних мереж, кібервійни та ін. [2].

Таким чином, можна стверджувати, що термін «кіберправо» має ширшу семантику і включає у себе весь спектр правовідносин, які існують в нерозривному зв'язку людини з комп'ютерною технікою та/або віртуальним простором. *Кіберправо* є частиною загальної правової системи, яка стосується Інтернету, кіберпростору та відповідних правових питань. Воно охоплює питання свободи вираження поглядів, доступу та використання Інтернету, конфіденційності в Інтернеті, питання розробки програмного забезпечення, апаратних та інформаційних систем. Саме тому ми рекомендуємо розрізняти значення термінів «кіберправо» та «Інтернет-право».

Список використаних джерел

1. Нові слова та значення: словник / Л.В. Туровська, Л.М. Василькова. – К.: Довіра, 2009. – 271 с.
2. Теоретичні основи дослідження феноменів кіберпростору [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.bitlex.ua/uk/blog/articles/post/teoretychni_osnovy_doslidjennya_fenomeniv_kiberprstoru.